

Українська безпека. Іспит для світу

Юлія ЦИРФА

Швидкоплинність інформаційного потоку, котрий формується світовими ЗМІ, зумовлена сьогодні, на жаль, масованістю подій, які щогодини змінюють політико-соціальне становище України. І громадянське суспільство, і політична еліта наразі прагнуть до розв'язання українсько-російського конфлікту, переведення його до латентної фази чи переформатування сил. Проте найбільші надії на цьому етапі покладаються саме на світову громадськість.

Її представники прагнуть політичними й економічними засобами тиску змусити РФ отямитися.

Однак застосування «м'якої сили» щодо агресора, котрий не гребує навіть забороненими військовими засобами, не дає впевненості у досягненні відповідного позитивного ефекту.

Військові навчання 17 країн

Приміром, згідно з заявами офіційних представників Північноатлантичного альянсу, він може дати «адекватну відповідь» діям Російської Федерації та сприяти подоланню політико-соціальної кризи, що виникла на території України, в тандемі з санкціями та іншими обмежувальними заходами, вжитими в односторонньому порядку країнами-членами організації та Європейським Союзом. По-перше, в дипломатичному вимірі важливим видається надання повної безапеляційної підтримки суверенітету та територіальній цілісності України, а також непорушності її міжнародно визнаних кордонів. У цьому сенсі офіційний Київ може сподіватися на довготермінову політику «невизнання» російської анексії Кримського півострова, що, відповідно, схиляє шальки геополітичних терезів на користь української сторони, котра автоматично опиняється у безпосередній близькості до когорти демократично орієнтованих світових держав, що наразі формують один із ключових центрів сили.

По-друге, однакості країн-членів НАТО щодо необхідності посилення сприяння українській стороні шляхом інтенсифікації політичного та військового співробітництва має підвищити військовий потенціал та боєздатність вітчизняних Збройних Сил, котрі матимуть змогу перейняти передовий досвід ведення бою, організації заходів військового протистояння в разі загрози нападу та, що не менш важливо, здобути високотехнологічні зразки озброєння та інше технічне оснащення, наявне у віданні військ держав-членів НАТО. Загалом, така підтримка сприятиме трансформації ЗСУ, запустивши механізм їхнього перетворення на сучасний, ефективний інститут організації та ведення бою, котрий матиме здатність убезпечити державу від зовнішніх загроз та гарантувати дієвість механізму стримування зовнішнього ворога. Крім того, кооперація сторін у цьому напрямі повинна

вдосконалити ефективність групової мілітарної взаємодії українських підрозділів та бійців держав-членів НАТО, а також розширити участь вітчизняних сил у навчаннях Альянсу. Нездарма цьогоріч на території України відбудеться вісім спільних тактичних навчань сторін, погоджених відповідно до Закону України № 1182-VII «Про схвалення рішення Президента України про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2014 році для участі у багатонаціональних навчаннях» від 1 квітня 2014 року. За попередніми підрахунками, до цих навчань має бути залучено близько семи тисяч військових із 17 країн світу. Хоча раніше військові формування НАТО могли організовувати лише два-три заходи у рамках співпраці з українською стороною: інші види взаємодій відбувалися або на двосторонній основі, або в межах військової кооперації з державами-членами СНД. Розширення ареалу військових взаємодій має підвищити вагомість України в питаннях розбудови глобального безпекового простору; сприятиме зміцненню бойового духу та активності ЗСУ; та, що найголовніше, відіграватиме стримувальну роль для противника, адже на території нашої держави перебуватимуть військові країн-членів НАТО, фізична безпека котрих – пряма умова дотримання балансу у відносинах цієї організації з третьою стороною.

По-третє, агресивна активність зовнішньої політики РФ інтенсифікувала зусилля Альянсу щодо захисту території окремих держав-членів та потенційних учасників організації на основі підтвердження беззастережного виконання положень статті 5 Вашингтонського договору від 4 квітня 1949 року щодо колективної оборони. Адже більшість зі згаданих акторів прямо чи опосередковано також могли б стати мішенями російської «військової машини». Тому патрулювання повітряного простору країн Балтії, оглядові польоти авіації НАТО над територіями Польщі та Румунії, а також можливість інтенсифікації процесу розгортання систем ПРО зводять

нанівець усі напрацювання в рамках Комісії Росія – НАТО і будь-яке політичне та військове співробітництво, котре могло б розпочатися вже в недалекому майбутньому.

Так, основним результатом засідання Комісії Україна – НАТО на рівні міністрів закордонних справ 1 квітня 2014 року стало засудження російської військової протизаконної інтервенції в Україну та порушення Росією суверенітету та територіальної цілісності нашої держави. Зокрема, у Спільній заяві, схваленій у підсумку, сторони декларували невизнання «протизаконної та протиправної спроби анексії Криму Росією». Крім того, вони заявили про продовження співпраці заради політичного та дипломатичного розв'язання конфлікту, що базуватиметься на нормах міжнародного права та повазі до міжнародно визнаних кордонів України.

Відповідно, сторони обговорили графік інтенсивного політичного діалогу та активної практичної взаємодії на найближчу перспективу для захисту суверенітету та територіальної цілісності нашої держави, посилення спільних дій із метою готовності до надзвичайних ситуацій і захисту критичної інфраструктури на території України, відновлення обороноздатності, боєготовності та матеріально-технічного забезпечення наших Збройних Сил, а також посилення потенціалу українського наукового сектору.

Крім того, сторони узгодили перелік конкретних заходів, що мають бути впроваджені в рамках КУН на найближчу, середню та довгострокову перспективу, щодо активізації військового, оборонного та практичного співробітництва для подальшої підтримки України. Це стало практичною демонстрацією відданості союзників особливому партнерству з офіційним Києвом.

Хоча водночас у Спільній заяві сторін чітко наголошується на важливості «забезпечення здатності України гарантувати власну безпеку». Відповідно, ситуація, що складається навколо нашої держави, чітко доводить

неможливість військового втручання держав—членів НАТО задля відсічі агресору чи його стримування. По суті, в Африці чи на Близькому Сході така можливість становила одну з ключових опцій, які могли бути *a priori* задіяні задля стабілізації ситуації. У випадку з Україною, навпаки, можна чітко визначити розмежування зон впливу, котрі ще існують у Європі, навіть незважаючи на щирі заперечення політиків щодо припинення протистояння по осі «Захід – Росія». А вже найбільша загроза для РФ – наближення кордонів (і, як наслідок, військових потужностей) НАТО до її території. А якщо взяти до уваги історичну та цивілізаційну значущість України, то можна констатувати, що задля її утримання в лоні свого ареалу Москва не зупиниться ні перед чим. І НАТО тримає дистанцію. До речі, новим Генеральним секретарем Альянсу, котрий має розпочати роботу 1 жовтня 2014 року, не в останню чергу саме завдяки теперішнім «відносинам» між Україною та РФ було призначено «політично нейтрального» прем'єр-міністра Норвегії Енса

Столтенберга, а не проукраїнськи налаштованого очільника польського МЗС Радослава Сікорського. Тож питання про дівість заходів політичної та матеріально-технічної підтримки, котрі надаватимуть українській стороні вже в недалекому майбутньому, сьогодні, скоріше, риторичні.

ГА ООН. Наша сотня підтримки

Однак не можна відкинути факт послідовної і твердої підтримки України всіма державами—членами НАТО, котру було продемонстровано 27 березня 2014 року, адже вони виступили співавторами Резолюції Генеральної Асамблеї ООН № 68/262 «Територіальна цілісність України». Згідно з текстом документа, Генеральна Асамблея «підтвердила свою відданість суверенітету, політичній незалежності, єдності й територіальній цілісності України в її міжнародно визнаних кордонах», підкресливши, що референдум, проведений в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі 16 березня

2014 року, не маючи законної сили, не може бути основою для будь-якої зміни статусу АР Крим або міста Севастополя. Відповідно, країни—члени ООН закликали всі держави, міжнародні організації та спеціалізовані установи «не визнавати будь-якої зміни статусу АР Крим та міста Севастополя на основі згаданого референдуму та утримуватися від будь-яких дій або кроків, які могли б тлумачитися як визнання будь-яким чином зміненого статусу цих адміністративних одиниць».

У цьому ракурсі вагомою, звичайно ж, є підтримка України міжнародним співтовариством та визнання неправомірності дій Російської Федерації на теренах Кримського півострова. Більше того, провідні держави світу доволі наполегливо виступили на підтримку України в цьому питанні, адже після того, як у Раді Безпеки ООН Росія наклала вето на проект резолюції щодо референдуму про статус Криму, західні дипломати заявили про можливість голо-

Демократичні «санкції» ПАРЕ: європейська відповідь російській політиці

Парламентська асамблея Ради Європи рішуче засудила «російську військову агресію і подальшу анексію Криму, що є очевидним порушенням норм міжнародного права, в тому числі положень Статуту ООН, Гельсінського акта ОБСЄ (1975 року. – *Ред.*) та Статуту й основних норм та правил Ради Європи», схваливши 9 квітня 2014 року Резолюцію № 1988(2014) «Останні події в Україні: загрози функціонуванню демократичних інститутів».

Резолюцію підтримали 154 делегати ПАРЕ, проти проголосували 26 парламентаріїв, ще 14 утрималися.

На думку асамблеї, «жоден з аргументів, які використовує Росія для виправдання своїх дій, не ґрунтується на правдивих фактах і доказах». Крім того, «так званий референдум, організований в Криму 16 березня 2014 року, є неконституційним і не відповідає ані кримській, ані українській конституціям. Більше того, явка виборців, про яку повідомлялося, і результати референдуму є неправдоподібними».

ПАРЕ також зазначила, що прагнення Криму до відокремлення і приєднання до Російської Федерації було «ініційоване й надалі спровоковане російською владою під прикриттям військового втручання». «Оскільки Росія денонсувала угоди щодо дислокації Чорноморського флоту на території Кримського півострова, підписані з Україною 1997 року», вона має негайно вивести звідти свої війська.

Асамблея підтвердила визнання легітимності нової влади в Києві та Верховної Ради України, а також «легітимності їхніх рішень». У Резолюції висловлюється жаль із приводу спроб поставити під сумнів легітимність нової влади, «що може лише спровокувати дестабілізацію країни».

Парламентарії РЕ вважають, що зміна влади в Україні відкрила «вікно можливостей» для демократичного розвитку держави, і закликали Верховну Раду схвалити конституційні зміни, котрі можуть сприяти поліпшенню балансу повноважень між президентом і законодавчою гілкою влади, а також приведенню Конституції України у відповідність до стандартів Ради Європи.

До речі, напередодні запланованого на 10 квітня голосування ПАРЕ про позбавлення частини повноважень делегації РФ російські представники заявили, що розглядають можливість виходу з організації.

На голосування може бути поставлений один із двох

варіантів: позбавлення російської делегації права голосу або призупинення її повноважень до кінця 2014 року.

«Ми не чіплятимемося за організацію, яка хоче нас виключити», – заявив голова делегації Росії в ПАРЕ Олександр Пушков, коментуючи цю інформацію.

Схваливши 10 квітня 2014 року Резолюцію № 1990 щодо Росії, Парламентська асамблея Ради Європи призупинила повноваження РФ в усіх керівних органах цієї інституції – Бюро, Президентському і Постійному комітеті, а також позбавила її права на участь у місіях міжнародних спостерігачів.

Хоча лише одного голосу не вистачило, щоб позбавити російську делегацію всіх повноважень: за поправку британця Роберта Уолтера, який пропонував анулювати повноваження делегації РФ у ПАРЕ, висловилося 82 делегати, 82 – проти, а 12 парламентаріїв утрималися. Відповідно до пункту в) правила 36 Правил процедури Парламентської асамблеї Ради Європи, в разі голосування щодо проекту резолюції чи будь-якого іншого рішення, для їхнього схвалення необхідна проста більшість поданих голосів, а якщо голоси розділяться порівну, пропозицію відхиляють.

У принципі, згідно з офіційною позицією асамблеї, цілковита відсутність повноважень у РФ унеможливить налагодження політичного діалогу між сторонами конфлікту (Україною та Росією. – *Ред.*), адже він має відбуватися на рівні ПАРЕ як своєрідної «платформи відповідальності» РФ за дотримання цінностей та принципів Ради Європи. Хоча асамблея залишила за собою право анулювати повноваження російської делегації в разі, якщо Росія не сприятиме деескалації конфлікту та не відмовиться від незаконної анексії Криму.

До речі, згідно з текстом Резолюції, до кінця 2014 року Росія не братиме участі в принципово важливих голосуваннях на рівні комітетів, а також не матиме права голосу під час обрання суддів і Генерального секретаря Ради Європи.

На підтримку документа, підготованого австрійським представником Штефаном Шеннахом, висловилися 145 депутатів асамблеї, проти – 21, 22 делегати утрималося.

Російська делегація відмовилася від участі в дискусії і залишила засідання до завершення дебатів щодо схвалення Резолюції.

сування за відповідним проектом у Генеральній Асамблеї. Під час її засідання за ухвалення Резолюції проголосували 100 держав-членів, проти – 11, 24 делегації не голосували, а 58 – утрималися. Звичайно, такий хід подій можна вважати свого роду перемогою української дипломатії. Проте не слід забувати, що резолюції ГА ООН (на відміну від аналогічних документів Ради Безпеки) мають суто рекомендаційний характер. Крім того, під час офіційного візиту до Києва Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун 21 березня 2014 року чітко заявив, що «мирне вирішення ситуації між сторонами повинно відбуватися на основі конструктивного діалогу», про що наголошувалося й під час зустрічі з Президентом РФ Володимиром Путіним. Тобто міжнародна спільнота все-таки прагнула, насамперед, дізнатися думку російської сторони. Та й під час зустрічі Генсека з Президентом Європейської комісії Жозе Мануелем Баррозу 2 квітня 2014 року вони всього-на-всього обмінялися думками щодо залучення міжнародного співтовариства до подолання кризи, що виникла в Україні, зосередивши увагу на проблемах Африканського континенту, реалізації завдань Всесвітнього економічного форуму-2014, змінах клімату та розвитку сталої енергетики.

Відповідно, голосування в ГА ООН лише зі 100 голосами «за» можна легко пояснити. В принципі, аргументація самої РФ, а також Білорусі, Болівії, Венесуели, Вірменії, Зімбабве, КНДР, Куби, Нікарагуа, Сирії та Судану (котрі висловилися «проти») сьогодні видається цілком зрозумілою, адже всі ці держави політично чи економічно відчують пряму залежність від Москви. Значно більшу вагу має належність Китаю до числа делегацій, котрі утрималися під час голосування: такий крок напряму розвінчує міф про безпеліційну підтримку Москви Пекіном. Ще 2006 року японський дослідник Акіхіро Івасіта доволі вдало назвав відносини РФ – КНР «чотирма тисячі кілометрів проблем». Справді, сьогодні Піднебесна більшою мірою опікується власним економічним добробутом та можливістю повноцінного розвитку її діаспори на території східного Сибіру. Тим паче що російська сторона дедалі частіше вдається до відкритого пресингу центру на окремі регіони, в чому, між іншим, наразі активно звинувачує Україну. Отже, переорієнтація Пекіна на західний напрям істотно змінює позиції РФ в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, руйнуючи геополітичний тандем російсько-китайського співробітництва й, по суті, залишаючи РФ наодинці з власними глобальними амбіціями.

Європа загальмувала співпрацю з Росією

У принципі, такий факт напряму говорить про те, що міжнародне співтовариство не визнає Москву як повноцінного правонаступника СРСР у сенсі «статусності», адже вона так і не змогла отримати звання суперпотуги в рамках оновленої системи міжнародних відносин. З другого боку, на користь РФ спрацьовує її ядерний статус: наразі провідні гравці світової сцени просто не можуть не рахуватися з другим у світі ядерним потенціалом, котрий теоретично може бути використаний у будь-який час. Однак ситуація, що склалася в Україні, зіграла не на руку самій РФ, котра так довго «боролася» за припинення поширення зброї масового знищення: сьогодні Іран чи КНДР, від яких «великі держави» так довго й наполегливо вимагали остаточної відмови від ядерної зброї чи можливості її отримання, ще сотню разів подумують перед тим, як вдатися до таких дій, спостерігаючи за прикладом України.

З другого боку, неповноцінність санкцій, до котрих удалося світове співтовариство задля припинення агресії РФ на території України, чітко доводить свого роду обережність, котру виявляють лідери провідних держав у співробітництві з Москвою на тому етапі. Зокрема, 18 березня 2014 року держави-члени G8 (до якої, до речі, Росія прагнула вступити протягом 25 років) «призупинили» її членство в цій структурі, відмовившись брати участь у черговому саміт-організації, що мав відбутися в Сочі в червні 2014 року. А 13 березня 2014 року Організація економічного співробітництва та розвитку рішенням Керуючої ради призупинила процес прийняття Росії до свого складу і оголосила про посилення співпраці з Україною. Постановою Ради ЄС від 17 березня 2014 року було запроваджено санкції щодо 21 особи, зокрема деяких кримських чиновників, російських депутатів та військових діячів. Усім їм заборонено в'їзд до країн Євросоюзу, а також заморожено їхні активи, що перебувають на території держав-членів.

Крім того, держави-члени ЄС в односторонньому порядку зупинили дію кількох чинних угод, укладених із РФ, погрожуючи подальшим скороченням співробітництва. Так, Велика Британія припинила військову співпрацю з Росією, зупинивши поставки предметів військового призначення, та скасувала заплановані спільні військові навчання. Німеччина призупинила виконання військового контракту з Росією, вартість котрого оцінюється у 120 млн. євро, та припинила експорт оборонної продукції. Латвія повністю припинила військову співпрацю з РФ, а Франція навіть скасувала обмін візитами, що стосувалися

військової кооперації та проведення спільних навчань. Крім того, офіційний Париж оголосив про намір розірвати контракт із будівництва військових кораблів на замовлення РФ.

Санкції США, Канади, Японії

Сьогодні найжорсткіші санкції щодо Москви застосували Сполучені Штати, які не лише скерували спільну роботу держав-членів НАТО та підтримали взаємне координування країн-учасниць ЄС, а й в односторонньому порядку затвердили фінансову допомогу Україні. Відповідно, 27 березня 2014 року сенатори американського Конгресу більшістю голосів (98 проти 2) ухвалили законопроект про підтримку України санкціями щодо Росії, котрі стали «відповіддю на російське вторгнення в Україну». Крім того, Сенат проголосував за надання гарантій Україні за кредитами на суму 1 млрд. дол. США. Також було схвалено призначення Україні фінансової допомоги розміром 50 млн. дол. на задоволення «різних потреб, як-от вдосконалення демократичного управління, прозорості й підзвітності влади, забезпечення верховенства закону, боротьби з корупцією», а також на проведення вільних і справедливих виборів та зміцнення демократичних інститутів та організацій громадянського суспільства в Україні. Ще 100 млн. дол. у контексті надання допомоги Україні виділяється для «розширення співпраці в галузі безпеки з Євросоюзом і країнами Центральної та Східної Європи». Документ також передбачає введення санкцій проти російських громадян, які, на думку американських сенаторів, «пов'язані з порушенням прав людини в Україні або діями, що підривають її суверенітет і територіальну цілісність». До речі, ще 20 березня США опублікували перелік 20 осіб, на котрих було поширено санкції щодо в'їзду на територію США та заморожено їхні фінансові активи. Крім того, Вашингтон обмежив операції банку «Россия», а емітовані ним пластикові картки *Visa* та *MasterCard* перестали обслуговувати в усьому світі.

Так само вчинила й Канада, котра 21 березня затвердила перелік із 59 російських та українських посадових осіб і бізнесменів, щодо яких було обмежено обіг візових документів, а також заборонено в'їзд на територію країни. Оттава також заморозила активи банку «Россия». Та, відчуючи пряму загрозу й для власної території (адже Крим постає прямою аналогією Курільським островам, приналежність яких і досі залишається невизначеною), радикально діяла і Японія, котра припинила перемовини про лібералізацію візового режиму для громадян Росії і призупинила переговори про підписання угод щодо інвестування та співробітництва в сфері астронавтики з РФ.

18 березня 2014 року міністр закордонних справ Японії Фуміо Кисида заявив про призупинення консультацій щодо пом'якшення візового режиму. Крім того, японська влада має намір заморозити початок переговорів про укладення трьох угод із Росією – про інвестиційне співробітництво, співробітництво в галузі мирного освоєння космосу і запобігання небезпечній військовій діяльності. Японія наполягає на тому, щоб Росія дотримувалася норм міжнародного права, поважала суверенітет і територіальну цілісність України, а також відкликала визнання незалежності Криму і скасувала документи про його приєднання.

По суті, основна мета таких санкцій – не просто «заморозити» окремі сфери співробітництва з РФ, а активізувати конкретних осіб або негайно змінити їхню поведінку, а радикально вплинути на економічні зв'язки Росії із Заходом, використання глобальних ринків капіталу і можливість покладатися на міжнародну банківську систему. Ще до розгортання військових дій на території України Росія була змушена боротися з потужними чинниками, котрі стримували її економічне зростання, зокрема і різке скорочення іноземних інвестицій. За даними Світового банку, зростання ВВП Росії мало скоротитися з 3,4% у 2012-му до приблизно 1,3% у 2013 році. Це значно нижче середнього показника в 7%, який утримувався протягом останнього десятиліття. Дії Путіна в Україні, в кращому разі, стануть причиною економічної стагнації, а в гіршому – спаду економіки, яка не повинна стати жертвою персональних амбіцій. Міністерство економічного розвитку країни наразі прогнозує, що відтік капіталу в першому кварталі 2014 року становитиме приблизно 70 млрд. дол. США, тобто більше, ніж за весь 2013 рік.

До того ж, одностороння денонсація РФ низки договорів щодо базування її Чорноморського флоту на території України та відповідне збільшення ціни на російський газ для нашої держави до 485 дол. США за 1 тис. куб. м укорте поставили на порядок денний питання диверсифікації постачань російського газу як на територію України, так і держав-членів ЄС. І Москва достеменно відомо, що чимало європейських трубопроводів (починаючи з 2009 року, коли РФ уперше вдалася до припинення поставок «блакитного палива» до держав Європи) наразі переобладнано для подачі палива в двох напрямках, аби, в разі необхідності, допомогти вразливим прикордонним державам. Вісім держав ЄС уже розбудовують LNG-термінали, а Польща і Литва приєднуються до клубу виробників зрідженого газу в цьому році. Чинники ЄС активно працюють над розробленням плану звільнення від енергетичної залеж-

ності від «Газпрому». Відповідно, якщо Європа зробить радикальні кроки для пошуку інших джерел енергії, за підсумками спеціалістів, імпорт із Росії скоротиться майже наполовину протягом найближчих 10 років. Суворо для Росії реальність полягає і в тому, що Китай постійно і невпинно руйнує її монополію на контроль над газовими запасами Середньої Азії. Відомо, що туркменський газ завжди йшов на Північ, і був заручником цінової політики «Газпрому», хоча віднедавна його інтенсивно перекачують на Схід. У вересні 2013 року Голова КНР Сі Цзиньпін особисто з'явився на відкритті 1800-кілометрового газопроводу, котрий з'єднав Китай із родовищем «Галкініш» – другим за обсягом покладів газу в світі (26 трлн. куб. м). Пропускна потужність газопроводу оцінюється в 62 млрд. куб. м газу на рік, що становить половину обсягів палива, котре «Газпром» постачає Європі. Аналогічні події спостерігаються сьогодні в Казахстані та інших державах Середньої Азії, де китайські компанії встановили контроль над більшою частиною енергетичної індустрії, а потужний до цього часу вплив РФ поволі нівелюється.

До того ж, прогнозується значний спад цін на товар ще однієї експортної статті Російської Федерації – нафту. Адже сьогодні Ірак уже досяг максимального рівня виробництва «чорного золота» за період останніх 35 років, США щодня додає до ринкових обсягів по кілька сотень барелів сланцевої нафти, а Лівія невпинно відновлює експорт палива на ринки західних країн. За даними *International Energy Agency*, світовий видобуток нафти на початку 2014 року зріс на 600 тисяч барелів на день. Відповідно, вже сьогодні і *Deutsche Bank*, і китайський *Sinopet* пророкують перенасичення ринку. Як відомо, РФ конче потрібна ціна в 110 дол. за барель. Хоча схоже, що дуже скоро реальна ціна нафти знизиться до позначки 80 дол., що може вщент зруйнувати потужні донині можливості зростання.

Аналізуючи такі перспективи, РФ продовжує тиснути на Українську державу економічно. А Україна навряд чи відмовиться від свого проєвропейського курсу. Недарма під час позачергового саміту Україна – Європейський Союз 21 березня 2014 року сторони, врешті, підписали політичну частину Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Відповідно до положень Заключного акта Саміту, «сторони підтвердили свої зобов'язання здійснити підписання та укладання розділів III, IV, V і VI Угоди, які разом з іншими розділами формують єдиний документ». Тобто Угода, по суті, не була розділена на два окремі документи, адже було підписано лише частини єдиного акта (Преамбули, статті 1

та розділів I, II, VII). Як стверджують юристи, укладання договорів може відбуватися у кілька етапів: тобто сьогодні Україна та ЄС мають підписаний міжнародний договір – Угоду про асоціацію... хоча, з велими дивною структурою. У принципі, в такому «екзотичному вигляді» документ можна подавати на ратифікацію, якщо, звичайно, всі держави-члени ЄС захочуть ратифікувати таку «компактну» Угоду. Можна припустити, що деякі держави, наприклад, Польща чи Литва, можуть подати Україні позитивний політичний сигнал і ратифікувати те, що є сьогодні. Проте більшість держав, найімовірніше, не поспішатимуть і почекають, доки Угоду «допідпишуть». Нині вона, хоча і як декларативний документ, є жестом політичної солідарності з українською владою і засудження дії РФ.

Цікаво, що ані частина Угоди, що стосується поглибленої та всеохопної ЗВТ (розділ IV), ані комплекс конкретних норм щодо юстиції, свободи та безпеки (розділ III), економічного та секторального співробітництва (розділ V), а також фінансового співробітництва і положень щодо боротьби з шахрайством (VI) так і не були підписані. Тобто сторони завізували лише вступ та висновок документа. З другого боку, 3 квітня 2014 року Європейський парламент 531 голосом проти 88 (20 утрималися) підтримав пропозицію про зняття 98% мит на імпорт до країн ЄС українського заліза, сталі, сільськогосподарської продукції та машин, що допоможе вітчизняним виробникам заощаджувати близько 487 млн. євро щороку. Такі послаблення почнуть діяти вже з 1 травня 2014 року і стосуватимуться 94,7% мит на імпорт промислових товарів. Крім того, буде скасовано 80% мит на продукцію сільськогосподарського комплексу. Митні збори на продукцію «чутливої» ланки імпорту (круп, свинину, яловичину, м'ясо птиці, а також напівфабрикати) зніматимуться з урахуванням інтересів виробників держав-членів ЄС, проте остаточне рішення щодо таких секторів має бути схвалене до листопада 2014 року.

– Європейський парламент підтримував Україну на шляху до Європи протягом багатьох років. Це – наш перший шанс продемонструвати підтримку Києву в практичному вимірі, надавши допомогу для ліквідації поточної економічної кризи, котра ще більше загострилася за відсутності фінансових резервів з одного боку, та посиленого тиску Кремля з другого. Якщо Президент Путін закриває російські ринки для України, ми, натомість, відкриваємо свої, – заявив член ЄП, депутат «Європейської громадянської платформи» Павел Залевський по завершених засіданнях.